

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการโคเด็กซ์ สาขาวิธีวิเคราะห์และชักตัวอย่าง
(Codex Committee on Methods of Analysis and Sampling) ครั้งที่ 31
ระหว่างวันที่ 8 - 12 มีนาคม 2553 ณ กรุงบูดาเปสต์ สาธารณรัฐฮังการี

การประชุม Codex Committee on Methods of Analysis and Sampling ครั้งที่ 31 ระหว่างวันที่ 8 - 12 มีนาคม 2553 ณ กรุงบูดาเปสต์ ประเทศสาธารณรัฐฮังการี มีผู้เข้าร่วมประชุมจากประเทศสมาชิก 49 ประเทศ องค์การระหว่างประเทศและองค์กรอิสระรวม 18 แห่ง จำนวน 162 คน โดยมี Professor Árpád Ambrus, Deputy Director General, Hungarian Food Safety Office ทำหน้าที่ประธานที่ประชุม โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ที่ประชุมเห็นชอบร่างมาตรฐานเพื่อเสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์ (CAC) ครั้งที่ 33 ให้การรับรองในขั้นตอนก่อนที่จะประกาศใช้มาตรฐาน ซึ่งสามารถนำกลับมาพิจารณาให้ความเห็นได้อีก ดังนี้

- **Proposed Draft Guidelines on Performance Criteria and Validation of Methods for Detection, Identification and Quantification of Specific DNA Sequences and Specific Proteins in Foods**

ร่างเอกสารฉบับนี้จัดทำโดยคณะทำงานอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีประเทศอาร์เจนตินา สหราชอาณาจักร และประเทศเยอรมัน เป็นประธานร่วมกัน ซึ่งในการประชุมครั้งนี้สหรัฐอเมริกาเสนอให้ขยายขอบข่าย (Scope) ให้รวมถึงหลักเกณฑ์การทดสอบความใช้ได้ของวิธีวิเคราะห์ด้วยวิธี DNA based method และ Proteins based method ในอาหารอื่นนอกเหนือจากวิธีวิเคราะห์สำหรับอาหารที่ได้จากเทคโนโลยีชีวภาพ ในขณะที่สหภาพยุโรปสนับสนุนให้ขอบข่ายของเอกสารครอบคลุมเฉพาะหลักเกณฑ์การทดสอบความใช้ได้ของวิธีวิเคราะห์สำหรับอาหารที่ได้จากเทคโนโลยีชีวภาพ

ที่ประชุมมีมติแก้ไขชื่อเอกสาร (Title) จากเดิม “Proposed Draft Guidelines on Criteria for Methods for the Detection and Identification and Quantification of Specific DNA Sequences and Specific Proteins , in particular in Foods Derived from Biotechnology” เป็น “Proposed Draft Guidelines on Performance Criteria and Validation of Methods for Detection, Identification and Quantification of Specific DNA Sequences and Specific Proteins in Foods” เพื่อให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับเนื้อหาของเอกสารที่ครอบคลุมหลักเกณฑ์การทดสอบความใช้ได้ของวิธีวิเคราะห์ด้วยวิธี DNA based method และ Proteins based method ในวัตถุดิบและอาหารทั่วไปรวมถึงวัตถุดิบและอาหารที่ได้จากเทคโนโลยีชีวภาพ นอกจากนั้นได้ปรับปรุงโครงสร้างของเอกสารให้ง่ายต่อการอ่านและนำไปใช้มากขึ้น

2. ที่ประชุมเห็นชอบร่างมาตรฐานเพื่อเสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์ (CAC) ครั้งที่ 33 ให้การรับรองในขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่จะประกาศใช้มาตรฐาน ดังนี้

- **Methods of Analysis in Codex Standards**

1) Endorsement of Methods of Analysis Provisions in Codex Standards

ที่ประชุมพิจารณารับรองและให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีวิเคราะห์ที่เสนอโดย Codex Commodity สาขา ต่าง ๆ 5 สาขา ได้แก่

1.1) สาขาสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ (Fish and Fishery Products) รับรองวิธีวิเคราะห์ปริมาณเกลือในรูปของคลอไรด์ (salt determined as chloride) สำหรับ Draft Standard for Sturgeon Caviar เป็น Type I เพื่อให้สอดคล้องกับ วิธีวิเคราะห์ในมาตรฐาน Standard for Salted Fish and Dried Salted Fish of the Gadidae Family (CODEX STAN 167-1989)

1.2) สาขานมและผลิตภัณฑ์นม (Milk and Milk Products)

ตัดวิธี AOAC 989.05 สำหรับวิเคราะห์ total fat วิธี AOAC 927.05 สำหรับวิเคราะห์น้ำ วิธี AOAC 926.08 และ AOAC 933.05 สำหรับวิเคราะห์ milk fat และวิธี AOAC 990.19 สำหรับวิเคราะห์ milk solids-non-fat (MSNF) เนื่องจากสามารถใช้วิธีของ IDF I ISO ซึ่งได้รับการรับรองในการวิเคราะห์ดังกล่าว

รับรองวิธีวิเคราะห์ milk fat purity ใน butter และ dairy fat spreads and milk fat products โดยหลักการ “calculation from determination of triglycerides by gas chromatography” เป็น Type I

รับรองวิธีวิเคราะห์ salt ใน butter โดยวิธี IDF I ISO และ AOAC 960.29 เป็น Type III

รับรองวิธีวิเคราะห์ natamycin เป็น Type II และ Type III

รับรองวิเคราะห์ milk fat in cottage cheese เป็น Type I

การวิเคราะห์ ash (including P_2O_5) ใน edible casein ขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์ว่าเป็น rennet casein หรือ acid casein โดยให้อ้างอิงตามขอบข่ายของการวิเคราะห์

วิธีวิเคราะห์ที่ใช้การคำนวณให้รับรองเพียงวิธีเดียวเป็น Type I โดยให้ระบุหลักการของวิธีวิเคราะห์ด้วย

1.3) สาขาโภชนาการและอาหารมีวัตถุประสงค์พิเศษ (Nutrition and Foods for Special Dietary Uses) วิธีวิเคราะห์ dietary fibre สำหรับ Guideline for Use of Nutrition and Health Claims: Table of Conditions for Claims ให้ตัดวิธี AAAC Intl 32 06 01 หรือ AOAC 992.16 และให้ใช้วิธีวิเคราะห์ AOAC 991.43 รวมถึงตัดวิธีวิเคราะห์ AAAC Intl 32-22-01 หรือ AOAC 992.28 และให้ใช้วิธี AOAC 995.16 เนื่องจากเป็นวิธีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

1.4) สาขาผัก ผลไม้แปรรูป (Processed Fruits and Vegetables) รับรองวิธี AOAC 968.30 เป็น Type I สำหรับการวิเคราะห์ Minimum Drained Weight สำหรับ crushed style ของมะเขือเทศในมาตรฐาน Standard for Preserved Tomatoes

1.5) สาขาผลิตภัณฑ์โกโก้และช็อคโกแลต (Cocoa Products and Chocolate) ตัดวิธีวิเคราะห์ AOAC 934.07 เพื่อหาปริมาณตะกั่ว (lead) ในมาตรฐาน Standard for Cocoa Powders

2) Methods of Analysis for Natural Mineral Waters

วิธีวิเคราะห์สำหรับน้ำแร่ธรรมชาติในภาชนะบรรจุ (Standard on Natural Mineral Waters) มีมติให้ไปจัดทำ criteria approach ในการรับรองวิธีวิเคราะห์สำหรับน้ำแร่ เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาวิธีวิเคราะห์ที่เสนอโดยประเทศต่างๆ

3. เห็นชอบร่างมาตรฐานเพื่อเสนอ CAC ครั้งที่ 33 ให้การรับรองในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

- Proposed Draft Revised Guidelines for Measurement Uncertainty

ที่ประชุมพิจารณาร่างเอกสารที่จัดเตรียมโดยสหราชอาณาจักร เพื่อให้ผู้รายงานผลการวิเคราะห์ ผู้ใช้บริการของห้องปฏิบัติการที่ทำหน้าที่รายงานผลการวิเคราะห์ นำไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาความไม่แน่นอนที่เกิดจากการวิเคราะห์ ที่ประชุมมีมติให้ปรับปรุงเนื้อหาและรายละเอียดของเอกสารให้มีความชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในสินค้าเกษตรได้หลากหลายชนิดมากขึ้น และให้นำเอกสารฉบับนี้ไปเป็น Annex ของเอกสาร Guidelines on Measurement Uncertainty (CAC/GL 54-2004)

4. ร่างมาตรฐานที่ยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างต้องนำกลับไปเวียนขอความเห็นจากประเทศสมาชิกอีกครั้ง หรือให้คงสถานะเดิม ดังนี้

- Guidelines for Settling Disputes on Analytical (Test) Results

แนวทางการปฏิบัติสำหรับการยุติการโต้แย้งเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ของห้องปฏิบัติการสำหรับประเทศต่าง ๆ ได้รับการรับรองจากการประชุม CAC ครั้งที่ 32 โดยประเทศบราซิลเห็นว่าขั้นตอนการวิเคราะห์ Reserve sample ก่อให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยประเทศผู้นำเข้าได้รับประโยชน์ จึงเสนอให้นำเอกสารกลับสู่ขั้นตอนที่ 6 เพื่อพิจารณาอีกครั้ง

จากการพิจารณาข้อเสนอของประเทศไทย ที่ประชุมครั้งนี้เห็นว่าเอกสารควรเพิ่มเติมแนวทางสำหรับการประเมินความสอดคล้อง (conformity assessment) ของสินค้าต่อมาตรฐานของ Codex และประเด็นอื่นที่จำเป็นในการยุติข้อโต้แย้ง จึงมีมติให้จัดตั้ง Electronic working group นำโดยบราซิล และมีนิวซีแลนด์เป็นผู้ช่วย เพื่อจัดทำเอกสารเสนอที่ประชุมพิจารณาในครั้งต่อไป โดยให้พิจารณาการประเมินความสอดคล้องตาม guidelines สำหรับการตรวจและออกใบรับรองของ CCFICS และให้เอกสารมีเนื้อหาประกอบด้วย ข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องความไม่แน่นอนจากการชักตัวอย่าง ความไม่แน่นอนของการวิเคราะห์และการชักตัวอย่าง แนวความคิดเรื่อง “fit for purpose” ขั้นตอนการผลิตและควบคุมคุณภาพที่ทำให้สินค้าเป็นไปตามข้อกำหนด รวมถึงการประเมินความสอดคล้องบนพื้นฐานของผลการทดสอบ แผนการชักตัวอย่างและเกณฑ์ในการตัดสิน

- Guidance on Uncertainty of Sampling

เอกสารเป็นแนวทางสำหรับการประเมินความไม่แน่นอนจากการชักตัวอย่างที่จัดทำแยกออกจากแนวทางการพิจารณาความไม่แน่นอนของการวัด (measurement uncertainty) เนื่องจากความไม่แน่นอนจากการวัดทั้งหมดเกิดจากความไม่แน่นอนที่เกิดจากการวิเคราะห์ (analytical uncertainty) และการชักตัวอย่าง (sampling uncertainty)

ที่ประชุมเห็นว่าเรื่องนี้มีความสำคัญในการตัดสินการยอมรับหรือปฏิเสธสินค้า จึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ อย่างไรก็ตามขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลเรื่องความไม่แน่นอนที่เกิดจากการชักตัวอย่างเพียงพอ จึงมีมติให้ยุติการจัดทำเอกสารฉบับนี้ และให้รวมเรื่องนี้ไว้ในคณะทำงานที่จะพิจารณาแนวทางสำหรับการประเมินความสอดคล้อง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประเทศไทยมีโอกาสมีส่วนร่วมในการพิจารณาและนำเสนอความเห็นของประเทศไทยต่อที่ประชุมเกี่ยวกับวิธีวิเคราะห์ให้อยู่ในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย ทำให้ร่างเอกสารที่จะมีการพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป มีเนื้อหาโดยรวมที่ไม่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติสำหรับประเทศ

2. ได้รับทราบประเด็นที่เป็นข้อกังวลและข้อสังเกตจากประเทศต่าง ๆ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการกำหนดท่าทีของประเทศไทยในการประชุมครั้งต่อไป